

pro plavbu režim zavedený aktou a dodatečnou úmluvou a zvláště jurisdikční činnost komise.

Literatura.

Spiegel: „Elbeschiffahrtsgerichte“ v „Die Wirtschaft“, V., č. 50; Hora: „Čsl. civilní právo procesní“ (2. vyd.), I., str. 41, 43, III., str. 128 sl.; Vošta: „Plavební policie na říčním Dunaji a jiných mezinárodních řekách“, 1929.

Jan Srb.

Lapačství

viz Válečné právo.

Lázeňství.

I. Všeobecný pojem l. — II. Lázně neindikované. — III. Lázně léčebné indikované. — IV. Přehled právních předpisů o l., pokud jde o lázně léčebné A. povšechně: 1. v zemích českých; 2. na Slovensku a Podkarpatské Rusi. B. Zvláště. — V. Lázeňské (léčebné) komise. — VI. Lázeňský komisař. — VII. Lázeňský fond. — VIII. Lázeňská taxa. — IX. Lázeňský rayon. — X. Lázeňské věci — XI. Lázeňský statut. — XII. Lázeňský lékař. — XIII. Lázeňská rada. — XIV. Lázně státní. — XV. Lázeňský ústřední svaz. — XVI. Léčivé prameny a minerální zřídla, ochrana. — XVII. Minerální vody přirozené. — XVIII. Minerální vody umělé. — XIX. Zřídelní inspektorát. — XX. Letoviska. — Literatura.

I. Všeobecný pojem l. L-m lze označiti souhrn všech otázek týkajících se zřizování a provozování lázní. V nejširším slova smyslu rozumíme lázněmi všechna zařízení, která slouží zdraví člověka buď tak, že mu přispívají k tomu, aby vyhovoval podmínkám zdravotnické kultury, buď tak, že pomocí jich může nalézt v případě potřeby zlepšení svého zdraví ba úplného uzdravení. Aby lázeňská zařízení v celku čili lázně tohoto cíle dosáhly, musejí býti splněny určité věcné podmínky. Tyto věcné podmínky jsou hlavně významny při skupině lázní, které mají míti vlastnosti využívané v oboru léčby (lázně indikované, léčebné). Lázeňská zařízení, určená k obstarávání obyčejných potřeb zdravotnické kultury, zejména v zájmu obecné čistoty, čili veřejné lázně očištné, parní, vanové, říční a pod., vykazují sice také určité podmínky věcné, avšak tyto jsou po většine technického rázu, ovladatelného lidským důvtipem (lázně neindikované, neléčebné).

Právě že jde tu o základní princip zdravotní, o čistotu, dlužno při výkladu pojmu l. i v širším slova smyslu vylučovati onu sféru činnosti soukromé, která má na pa-

měti jen soukromé potřeby individuální. Nenáleží sem tedy ani zařízení, která mají sloužiti výlučně soukromé potřebě (soukromé lázně, koupelny a pod.), ani zařízení, která jsou vyvolávána sice sociálními proudy, slouží však přece týmž účelům (umývárny v provozovnách).

V užším a běžném slova smyslu rozumíme lázeňstvím souhrn otázek, týkajících se zřizování a provozování oněch zařízení, jež mají umožniti použití léčivých vod a produktů zřídelních (bahen, plynů) k výkonům léčebným. Tato lázeňská zařízení můžeme zvatí souhrně léčebnými lázněmi. L. v běžném slova smyslu obírá se jen těmito léčebnými lázněmi.

II. Lázně neindikované (nesledující účelů léčebných).

a) Lázně veřejné. Pokud zřizují lázně k veřejnému použití obce, nebo určité útvary společenské, jako spolky, ústavy a pod., jde zpravidla o podniky všeužitečné, určené k účelům zdravotním a sociálním. Jako o jiných institucích takového druhu (na př. dispensářích, sociálně zdravotních ústavech) nemáme ani o obecných lázních neindikovaných (neléčebných) zvláštních právních předpisů, které by upravovaly jejich zřizování a provoz. Účel těchto podniků, charakterisovaný zvláště nevýdělečností, činí z nich ústavy svého rázu. Lze zastávati mínění, že jde o instituce sociálně-zdravotní a že tedy při zřizování a provozu vedle předpisů stavebních směrodatny jsou výlučně předpisy zdravotní, pokud ovšem existují. Podle těchto předpisů (zdravotní zák. č. 68/1870 ř. z. v zemích českých a zák. čl. XIV/1876 na Slovensku a Podkarpatské Rusi, dále zák. č. 332/1920 a 236/1922 Sb.) přísluší státní správě (polit. úřadům) vykonávat zdravotní policii i nad lázněmi. Šrov. i vyhl. mor. místodrž. č. 58/1882 z. z. (k provedení § 3 a 4 říšského zák. č. 68/1870 ř. z.) a sl. zemské správy č. 39/1889 z. z. V praksi se zachovává i lázeňský řád vydaný dvor. dekretem z 19. IX. 1822, č. 26466.

V připravovaném základním zdravotním zákonu, který má unifikovati právní předpisy o veřejném zdravotnictví a je podle potřeby doplniti a zreformovati, upravena bude i otázka veřejných lázní očištných.

b) Lázně po živnostensku provozované. Zařízení lázeňská, určená pro širší potřebu a po živnostensku provozovaná jsou podnikem živnostenským. Vztahují se tedy na ně předpisy živnostenského práva. Lázně takové (vanové, parní a pod.)